

METODOLOGIE DE STABILIRE A TARIFELOR PRACTICATE DE ADMINISTRATORUL PIEȚEI DE ECHILIBRARE A GAZELOR NATURALE

CAPITOLUL I. SCOP

Art. 1 Prezenta metodologie stabilește modul de determinare a venitului administratorului pieței de echilibrare a gazelor naturale, precum și modul de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale participanților la respectiva piață, întocmită ca urmare a prevederilor art. 86² alin.5 din Ordinul președintelui ANRE nr. 16/2013 privind aprobarea Codului Rețelei pentru Sistemul National de transport al gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2 Metodologia are în vedere următoarele obiective:

- a) să asigure recuperarea costurilor justificate și efectuate într-o manieră prudentă de către OTS pentru activitățile de administrare/tranzacționare a pieței de echilibrare a gazelor naturale;
- b) promovarea unor practici eficiente de operare;
- c) folosirea eficientă a resurselor;
- d) îmbunătățirea continuă a calității serviciilor prestate;
- e) viabilitatea financiară a operatorului pieței de echilibrare a gazelor naturale;
- f) tarifele pentru serviciile prestate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale participanților la respectiva piață sunt transparente și nediscriminatorii.

Art. 3 Venitul pentru serviciile prestate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale participanților la respectiva piață reprezintă suma dintre costurile totale justificate.

CAPITOLUL II. DOMENIU DE APLICARE

Art. 4 Metodologia se aplică pentru stabilirea tarifelor transparente și nediscriminatorii practicate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale.

CAPITOLUL III. DEFINIȚII ȘI ABREVIERI

Art. 5 (1) Termenii utilizați în prezenta metodologie sunt definiți în Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare.

(2) În înțelesul prezentei Metodologii, următorii termeni sunt definiți după cum urmează:

Perioadă tarifară	Perioadă pentru care se calculează tarifele practicate de administratorul

	pieței de echilibrare; aceasta este de un an gazier (1 octombrie – 30 septembrie).
Localizator Uniform de Resurse (Uniform Resource Locator - URL)	Adresă a unui document de pe Internet. Conține numele fișierului, ca și informații referitoare la localizarea exactă a acelui fișier.
USB - Universal Serial Bus	Desemnează un ansamblu de magistrală și tip de conector utilizat pentru transmiterea de date.
Unitate tranzacționată (UT) pe piața de echilibrare a gazelor naturale	Unitatea care se vinde/cumpără pe piața de echilibrare a gazelor naturale.
Tranzacție	Convenție legală ferm încheiată între două sau mai multe părți prin care se transmit anumite drepturi sau se face un schimb comercial, de bursă etc.

(3) În prezenta Metodologie se folosesc următoarele abrevieri:

OTS – Operatorul de transport și sistem

URL - Localizator Uniform de Resurse

USB - Universal Serial Bus

UT - Unitate tranzacționată

CAPITOLUL IV. DETERMINAREA VENITULUI ADMINISTRATORULUI PIEȚEI DE ECHILIBRARE A GAZELOR NATURALE

Art. 6 (1) Venitul anual pentru asigurarea serviciilor prestate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale participanților la această piață, reprezintă venitul necesar acoperirii costurilor justificate aferente activităților prestate pentru administrarea pieței de echilibrare a gazelor naturale.

(2) Costurile justificate avute în vedere la determinarea venitului anual sunt cele necesare pentru desfășurarea activității de administrare a pieței de echilibrare a gazelor naturale, potrivit reglementărilor aplicabile.

(3) Costurile justificate avute în vedere la determinarea venitului sunt costurile pentru fiecare dintre activitățile pentru care se stabilesc tarifele în baza prezentei metodologii.

(4) Principalele categorii de costuri avute în vedere la determinarea venitului sunt:

- a) cheltuieli reprezentând contravaloarea serviciilor de închiriere/punerea la dispoziția pieței gazelor naturale a unei platforme de echilibrare;
- b) cheltuieli cu personalul implicat în desfășurarea activităților prevăzute la art.7;
- c) cheltuieli cu dotarea personalului implicat în desfășurarea activităților prevăzute la art.7;

d) orice alte cheltuieli rezultate în urma desfășurării activităților prevăzute la art. 7.

Art. 7 Activitățile desfășurate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale sunt în principal următoarele:

- a) organizarea și administrarea pieței de echilibrare a gazelor naturale;
- b) monitorizarea și verificarea modului de îndeplinire a atribuțiilor și obligațiilor Operatorului pieței de echilibrare a gazelor naturale desemnat, în vederea stabilirii conformității lor cu prevederile din documentele acordului privind organizarea și administrarea pieței de echilibrare, respectiv cu prevederile Codului Rețelei.
- c) pune la dispoziția Operatorului P.E. desemnat, informații privind sensul și limita dezechilibrului zilnic al fiecărui participant pentru ziua gaziera D-1;

Art. 8 Venitul anual al administratorului pieței de echilibrare a gazelor naturale, obținut din serviciile prestate participanților la acea piață (**V**), se calculează cu formula:

$$V = V_{\text{tranz}} + DV_{(t)} \quad [\text{lei}]$$

$$DV_{(t)} = V_{\text{fundamentat}(t-1)} - V_{\text{realizat}(t-1)}$$

unde:

- $V_{\text{tranz}} = C_{\text{tranz}}$ este venitul anual din activitatea de realizare a tranzacțiilor pe piața de echilibrare a gazelor naturale, calculat pe baza costurilor justificate C_{tranz} ;

- $DV_{(t)}$ este diferența dintre venitul fundamentat pentru perioada tarifară $t - 1$ și venitul realizat în perioada tarifară $t - 1$;

Art. 9 În vederea stabilirii venitului anual respectiv a tarifelor pentru perioada de tarifare (t), administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale fundamentează până la data de 1 august a fiecărui an ($t-1$), în vederea aprobării interne, următoarele informații, conținând estimările proprii pentru perioada de tarifare (t):

- a) costurile justificate;
- b) numărul unităților tranzacționate (UT) de participanți pe piața de echilibrare a gazelor naturale în perioada de tarifare (Q_{tranz});
- c) venitul necesar desfășurării activității de administrare a pieței de echilibrare;
- d) tarifele propuse.

Art. 10 La calculul tarifelor practicate, orice cost justificat asociat activităților desfășurate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale este luat în considerare o singură dată. În cazul

În care se constată că un cost a fost inclus de mai multe ori, acesta va fi corectat prin scăderea din venitul aferent următoarei perioadei de reglementare.

Art. 11

- (1) Recuperarea parțială sau recuperarea în exces de către administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale a venitului aferent activităților prestate înregistrată în cadrul unei perioade tarifare se regularizează prin ajustarea venitului ce se va recupera din activitățile prestate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale în următoarea perioadă de tarifare.
- (2) În cazul în care componenta de corecție $DV_{(t)}$ induce o modificare semnificativă a nivelului venitului fundamentat pentru perioada tarifară t , se poate decide eşalonarea recuperării/cedării diferenței în următoarele două perioade de tarifare sau pe mai multe perioade tarifare, în cazul în care valoarea rezultată din eşalonarea în două perioade de tarifare depășește nivelul fundamentat al costurilor pentru perioada tarifară t .
- (3) Operatorul poate modifica tariful în interiorul perioadei tarifare în cazul în care venitul realizat/estimat de operator pentru primele 6 luni ale perioadei tarifare diferă cu cel puțin 5% față de jumătate din venitul fundamentat aferent perioadei de tarifare.

CAPITOLUL V. MODUL DE CALCUL AL TARIFULUI PENTRU ACTIVITĂȚILE PRESTATE DE ADMINISTRATORUL PIEȚEI DE ECHILIBRARE A GAZELOR NATURALE

Art. 12 Pentru piața de echilibrare a gazelor naturale se stabilește, anual, tariful aplicat pentru tranzacțiile realizate pe piața de echilibrare a gazelor naturale, aplicat lunar fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate în luna respectivă de acesta pe piața de echilibrare a gazelor naturale.

Art. 13 Tariful aplicat pentru tranzacțiile realizate pe piața de echilibrare a gazelor naturale se calculează cu următoarea formulă:

$$T_{\text{tranz}(t)} = V_{(t)} / (2 * Q_{\text{tranz}(t)}) \text{ [lei / UT]}$$

unde:

$V_{(t)}$ [lei] este venitul anual din activitatea de realizare a tranzacțiilor pe piața de echilibrare a gazelor naturale definit la art. 8;

$Q_{\text{tranz}(t)}$ reprezintă numărul de unități tranzacționate, în perioada de tarifare, de participanți pe piața de echilibrare a gazelor naturale, definit la art.9 lit. b).

CAPITOLUL VI. DISPOZIȚII FINALE

Art. 14 (1) Administratorul pieței de echilibrare monitorizează activitatea Operatorului pieței de echilibrare a gazelor naturale desemnat pentru operarea/tranzacționarea pe piața de echilibrare.

(2) Administratorul pieței de echilibrare percepe tariful pentru administrarea pieței de echilibrare stabilite în conformitate cu prevederile prezentei metodologii, precum și în conformitate cu prevederile acordului privind organizarea și administrarea pieței de echilibrare, agreeat cu Operatorul pieței de echilibrare a gazelor naturale desemnat.

Art. 15 (1) Tariful practicat de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale se stabilește fiecare perioadă tarifară (t) și se aprobă până la data de 30 septembrie a perioadei tarifare respective, potrivit prezentei metodologii.

(2) În vederea determinării tarifului practicat de operatorul pieței de echilibrare a gazelor naturale în perioada tarifară (t), venitul necesar prevăzut la art. 9, lit. c) se corectează ținând cont de valorile prevăzute la art. 11.

Art. 16 Toate costurile aferente determinării veniturilor necesare administratorului pieței de echilibrare a gazelor naturale pentru serviciile prestate participanților la piața de echilibrare a gazelor naturale sunt exprimate în termeni nominali.

Art. 17 Drepturile bănești ale administratorului pieței de echilibrare a gazelor naturale rezultate din aplicarea tarifelor stabilite potrivit prezentei metodologii se obțin pe baze contractuale.

Art. 18 Administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale este obligat să organizeze evidența contabilă separată pentru piața de echilibrare a gazelor naturale;

Anexa 1 la Metodologie

DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR PRESTATE DE CĂTRE „OPERATORUL PIEȚEI DE ECHILIBRARE A GAZELOR NATURALE DESEMNASAT”

Administrarea pieței de echilibrare a gazelor naturale

În vederea administrării pieței de echilibrare a gazelor naturale, operatorul pieței de echilibrare a gazelor naturale desemnat are următoarele atribuții:

- realizează, în condiții de transparență, obiectivitate și nediscriminare înscrierea participanților, organizarea și administrarea tranzacțiilor derulate pe piața de echilibrare a gazelor naturale;
- primește solicitarea de înscriere a participantului și documentele aferente potrivit reglementărilor;
- verifică corectitudinea și completitudinea documentelor și solicită, după caz, completări sau corecții;
- confirmă completitudinea și validează documentația;
- înregistrează datele participanților în Registrul de Tranzacționare;
- după semnarea de către părți a Convenției de Participare, Operatorul transmite codul de identificare solicitantului, moment în care acesta din urmă este înregistrat ca participant la piața de echilibrare;
- asigură retragerea, revocarea sau suspendarea înregistrării unui participant în situațiile prevăzute de reglementări;
- informează participantul, OTS și ANRE și face publică înregistrarea acestuia;
- informează participantul, OTS și ANRE și face publice informații privind retragerea, suspendarea sau revocarea participantului;
- după caz, eliberează la cerere, pe baza Contractului de Comodat încheiat cu participantul, cheia de autentificare USB Token, împreună cu adresele URL necesare pentru accesarea de către acesta a aplicațiilor Sistemului de Tranzacționare;
- asigură instruirea necesară participantului pentru utilizarea cheii de autentificare USB și asistență operativă;
- elaborează rapoarte privind operatorii economici înscriși la piață, conform reglementărilor;
- îndosariază și arhivează documentele;

- asigură cadrul de tranzacționare (organizează mentenanța infrastructurii, logistica și personalul, inclusiv elaborarea, implementarea și menținerea aplicațiilor Sistemului de Tranzacționare);
- aplică procedurile specifice în situații de urgență, inclusiv în cazul disfuncționalităților sistemelor informatice;
- organizează și menține registre de urmărire a garanțiilor;
- pune la dispoziția altor entități juridice, potrivit reglementărilor, informațiile cuprinse în Registrul de Tranzacționare;
- supraveghează funcționarea pieței și informează ANRE despre cazurile de comportament inadecvat / abuz sesizat;
- colectează și publică datele statistice despre piața, conform prevederilor Legii nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale;
- acordă asistență și consultanță participanților la piață;
- conciliază diferendele apărute între participanții la piață, în limitele atribuțiilor stabilite de lege;
- primește și rezolvă contestațiile conform reglementărilor privind activitatea de administrare a pieței de echilibrare a gazelor naturale;
- elaborează și transmite către OTS propuneri de îmbunătățire/perfecționare a reglementărilor în vigoare precum și propuneri de reglementări noi privind activitatea de administrare a pieței de echilibrare a gazelor naturale;
- desfășoară toate activitățile prevăzute în contractul de servicii încheiat cu OTS.

Realizarea tranzacțiilor

În vederea realizării de tranzacții pe piața de echilibrare a gazelor naturale, operatorul pieței de echilibrare a gazelor naturale desemnat:

- primește și validează ofertele de vânzare și cumpărare de gaze naturale;
- stabilește numărul de unități tranzacționate și prețul de închidere al pieței;
- stabilește oferta câștigătoare și partenerii de tranzacții, precum și confirmările de tranzacții pentru unitățile tranzacționate;
- stabilește Notificările Fizice aferente numărului de unități tranzacționate pentru fiecare participant;

- după caz, verifică și sesizează participanților și ANRE eventualele neconformități între textul contractului publicat împreună cu oferta și contractul semnat între părțile desemnate prin licitație;
- execută garanțiile de participare la licitație constituite;
- transmite confirmările de tranzacție participanților care au participat la sesiunea de licitație;
- publică prețul de închidere al pieței și a altor informații relevante referitoare la piață, cu respectarea condițiilor de confidențialitate;
- elaborează, promovează și prezintă materiale sintetice privind rezultatele funcționării pieței de echilibrare a gazelor naturale;
- primește și rezolvă contestațiile, conform reglementărilor, referitoare la activitatea de realizare tranzacțiilor;
- elaborează și transmite către OTS propuneri de îmbunătățire/perfecționare a reglementărilor în vigoare precum și propuneri de reglementări noi privind activitatea de realizare tranzacții.
- rulează aplicațiile informatice dedicate calculării, și a celorlalte reglementări specifice, a obligațiilor de plată / drepturilor de încasare pentru participanții la piața de echilibrare
- transmite rezultatele rulării participanților la piața de echilibrare a gazelor naturale;
- administrează Contul Central al pieței de echilibrare și asigură funcționarea mecanismului de încasări și plăți, în fiecare zi bancară, conform reglementărilor BNR, corespunzător tranzacțiilor cu gaze naturale realizate, prin emiterea de Instrucțiuni de Direct Debit și de Ordine de Plata;
- emite facturile lunare și le transmite participanților care au înregistrat cumpărări de gaze naturale aferente dezechilibrelor;
- primește și verifică facturile lunare emise de participanții care au înregistrat vânzări de gaze naturale aferente dezechilibrelor;
- monitorizează garanțiile depuse de participanții la piețele centralizate și determină valoarea garanțiilor pentru validarea ofertelor de cumpărare;
- solicită și urmărește executarea garanțiilor emise în favoarea sa, în vederea stingerii obligațiilor de plată ale participanților neachitate la termen;
- primește și rezolvă contestațiile conform reglementărilor referitoare la activitatea de calculare a obligațiilor de plată/drepturilor de încasare pentru participanții la piața de echilibrare a gazelor naturale;

- elaborează și transmite către OTS propuneri de îmbunătățire / perfecționare a reglementărilor în vigoare precum și propuneri de reglementări noi privind activitatea de calculare a obligațiilor de plată / drepturilor de încasare pentru participanții la piața de echilibrare a gazelor naturale;
- emite facturi în numele OTS pentru tariful de tranzacționare, încasează contravaloarea serviciilor de tranzacționare și virează lunar sumele către administratorul pieței de echilibrare;
- orice alte activități necesare desfășurării pieței de echilibrare și prevăzute în contractul de prestare a serviciilor.